משניות מבוארות

מסכת זבחים פרק ו

וְאֲכָלָן הַכֹּהֵן וְהַמַּעֲשֵׂר לְכָל אָדָם, וְנֶאֱכָלִין בְּכָל מַאֲכָל לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: "וּבַשָּׂרָם יִהְיֶה לְךָ כַּחֲזֵה הַתְּנוּפָה וּכְשוֹק הַיְמִינִי", מַה חֲזֵה וְשׁוֹק שֶׁל שְׁלָמִים נֶאֱכָלִין לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד אַף בְּכוֹר בָּשָׂר. מִגְּמָרָא. בְּרוּתוֹ: מַעֲשֵׂר גְּלִיַּה בְּבִנְיָן אב מִשְּׁלָמִים, מַה שְּׁלָמִים קָדְשֵׁי קָלִים וְנֶאֱכָלִין לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד אַף מַעֲשֵׂר קָדְשֵׁי קָלִים וְנֶאֱכָלִין לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד. הִפְסֵד אֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא בַּלַּיְלָה, דִּכְתִיב (שמות יב, ח) "וְאָכְלוּ אֶת הַבָּשָׂר בַּלַּיְלָה הַזֶּה", וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא עַד חֲצוֹת. כְּרַבִּי אֱלִעֶזֶר בֶּן עֲזַרְיָה דְּדָרֵשׁ וָאֲמַר כָּאן "בַּלַּיְלָה הַזֶּה" וְנֶאֱמַר (שם יב) "וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּלַּיְלָה הַזֶּה", מַה לְּהַלָּן עַד חֲצוֹת אַף כָּאן עַד חֲצוֹת, וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא לְמִנְיָיו, דִּכְתִיב (שם ד) "אִישׁ כְּפִי אֲכֹלוֹ תֻּכְּסוּ", צָרִיךְ לְהַמְּנוֹת מִשְׁעָה שֶׁחִיטָה, וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא צָלִי, דִּכְתִיב (שם מ) "אֵל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא וּבָשֵׁל מְבֻשָּׁל בַּמַּיִם כִּי אִם צָלִי אֵשׁ".

פרק ו א) קָדְשֵׁי קָדָשִׁים שֶׁחִוְּטָן בְּרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר דִּינָן כְּאִלּוּ נִשְׁחֲטוּ בַּצָּפוֹן, דִּכְתִיב (שמות כ, כא) "וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת עֹלֹתֶיךָ וְאֶת שְׁלָמֶיךָ", **רַבִּי יוֹסֵי בַּר יְהוּדָה אוֹמֵר שֶׁחִטְּנוּ מִחֲצִי הַמִּזְבֵּחַ וּלְצָפוֹן דִּינוּ כְּצָפוֹן** דְּמִשְׁמַע לֵיהּ חֲצִי לְעוֹלוֹתֶיךָ וְחֲצִי לִשְׁלָמֶיךָ. **וְאֲכָלָן לִזְכָרִים בִּלְבַד וְלַבָּנוֹת** וְרַק קָדָשִׁים קַלִּים לְבָשָׂרִים, **הַמְּנוּחוֹת הָיוּ נִקְמָצוֹת בְּכָל מָקוֹם בָּעֲזָרָה** שֶׁאֵין טְעוּנִין צִפּוּן כְּשְׁאָר קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, דְּלֹא קָבֵע הַכָּתוּב מָקוֹם לַקְּמִיצָה, **וְנֶאֱכָלִין לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים לְזִכְרֵי כְהֻנָּה,** דִּכְתִיב (במדבר יח, ט) "כָּל קָרְבָּנָם לְכָל מִנְחָתָם וּלְכָל חַטָּאתָם" וְקָסָבַר לֵיהּ (שם י) "בְּקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים תֹּאכְלֶנּוּ כָּל זָכָר יֹאכַל אֹתוֹ", קָרְבַּן הָעוּף אֵינוֹ נִשְׁחָט אֶלָּא בְּמִלָּק, דִּהְיְנוּ חוֹתֵךְ עוֹרֶהוּ בְּצִוָּארוֹ בְּסוּמוֹ גַּרְגֶּרֶת. **ב) חִטֹּאת הָעוּף הָיְתָה נַעֲשֵׂית עַל קֶרֶן דְּרוֹמִית מַעֲרָבִית,** מְשוּם דְּמִנְחָת חוֹטֵא קְרִיבָה חִטָּאת, דִּכְתִיב בֵּיהּ (ויקרא ה, א) "לֹא יָשִׂים עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְלֹא יִתֵּן עָלֶיהָ לְבוֹנָה כִּי חִטָּאת הִיא", וּמִשְׁמַע מִמֵּי שֶׁהַחִטָּאת קְרִיבָה מִנְחָה, דְּחִטְּאת נִקְרֶבֶת לְהִיות מִנְחָה בְּדָלֶת, וּמִנְחָה בְּעֵי הַנָּשֵׂאת בְּקֶרֶן דְּרוֹמִית מַעֲרָבִית, דִּכְתִיב (שם ג, ז) "הִקְרִב אוֹתָהּ בְּנֵי אַהֲרֹן לִפְנֵי ה' אֶל פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ", אֵינָה צָד שֶׁהִיא לִפְנֵי ה' וְלִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ הֲוֵי אוֹמֵר רוּחַ דְּרוֹמִית מַעֲרָבִית, דְּלִפְנֵי ה' הוּא מַעֲרָב, שֶׁהַשְּׁכִינָה בְּמַעֲרָב וּפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ הוּא לְצַד דָּרוֹם שֶׁשָּׁם הָיָה הַכֶּבֶשׁ, וּכְמוֹ שֶׁמִּנְחָה צְרִיכָה הַנָּשֵׂאת בְּקֶרֶן דְּרוֹמִית מַעֲרָבִית. אַף חִטָּאת הָעוּף עֲבוֹדָתָהּ בְּקֶרֶן דְּרוֹמִית מַעֲרָבִית. **בְּכָל מָקוֹם שֶׁקָּלַל אוֹתָהּ הַכֹּהֵן, אֶלָּא זֶה הָיָה מְקוֹמוֹ** לְהַזְּאָתָהּ, וְלָכֵן מִלִּיקָתָהּ גַּם כֵּן שָׁם. **וְשִׁלּוּחָם דְּבָרִים הָיְתָה אוֹתָהּ הַקֶּרֶן מִשְּׁמֹשֶׁת מִלְמַטָּה.** לְמִטָּה מִחוּט הַסִּיקְרָא, חוּט שֶׁהִיָּה בְּאֶמְצַע הַמִּזְבֵּחַ. **וּמִלְמַטָּה** שֶׁל הָיְתָה מִשְׁמֶשֶׁת אֶת **חִטַּאת הָעוּף** שֶׁהִיְתָה הַזָּאָתָהּ לְמִטָּה. ג) **וּשְׁיָרֶיהָ הַדָּם** שֶׁל חִטָּאוֹת הַחִיצוֹנִיּוֹת שֶׁהִיָּה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד דָּרוֹם, **כְּדֵלְגִיסָן לְעֵיל** פֶּרֶק ה מִשְּׁנָה ג. **וּשְׁלִשֹׁה דְּבָרִים מִלְּמַעְלָה, א) נְסוּךְ הַמַּיִם** בְּחַג הַסֻּכּוֹת, מִפְּנֵי שֶׁשָּׁם הָיוּ מְנַקְּכִין עַד הַתְּהוֹם, **וְהַיַּיִן** שֶׁהָיוּ מְנַסְּכִין בְּכָל יוֹם. **ג) וְעוֹלַת הָעוּף כְּשֵׁהִיא רְבָּה בְּמִזְרָח,** בְּמִזְרָח הַיְינוּ עִקַּר מִזְרָחוֹ, דְּהִיְנוּ בְּקֶרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית שֶׁשָּׁם מְקוֹם הַדֶּשֶׁן, דִּכְתִיב (שם א, טז) "וְהִשְׁלִיךְ אוֹתָהּ וגו' אֶל מְקוֹם הַדֶּשֶׁן", וְכִשֶּׁהִיְתָה רְבָּה

מסכת זבחים פרק ז

שֶׁלֹּא קָרַע לְגַמְרֵי, דִּכְתִיב (ויקרא א, יז) "לֹא יַבְדִּיל", מְפָרֵשׁ בְּגְמָרָא שֶׁפְּרִישוּת אֵין צָרִיךְ לְהַבְדִּיל, **וּסְקִפוּ בַּמִּלָּח. וּזְרָקוּ עַל גַּבֵּי הָאִשִּׁים.** ד) **לֹא הִסִּיר אֶת אֵבֶר מִעֵּין הַנְּקִיָּה וְלֹא אֶת הַמְּרָאָה וְלֹא אֶת הַסִּנָּפוֹת אֵינוּם עִמָּהּ וְלֹא שֶׁשִּׁנָּה בָהּ מֵאַחַר שֶׁמִּצָּה אֶת דָּמָהּ, כְּשֵׁרָה.** דְּעִקַּר הוּא הַדָּם. **הַבְּדִיל בַּחֲטָאת** שֶׁבָּקָרְבָּן הוּא שֶׁל סִימָנִים וְצָרִיךְ רַק סִימָן אֶחָד, **וְלֹא הִבְדִּיל בְּעוֹלָה.** שֶׁמֻּקָּם בָּהּ רַק סִימָן אֶחָד וְצָרִיךְ שְׁנֵי סִימָנִים, **פְּסֵל,** דְּעִשְׂה שְׁנוּי לְפִי הַקְּרָבַת הַדָּם. **מִצָּה דָּם הָרֹאשׁ וְלֹא מִצָּה דָּם הַגּוּף.** דְּעִקַּר דָּמִים בְּקַבָּלַת שְׁכִינָה. **מִצָּה דָּם הַגּוּף וְלֹא מִצָּה דָּם הָרֹאשׁ, כְּשֵׁרָה,** דִּכְתִיב (שם יז) "עוֹלָה" לְרַבּוֹת אֶפְיָלוּ לֹא מִצָּה דָּם הָרֹאשׁ. וּמִדְּכְתִיב "הוּא" מְמַעֲטִינָן דְּאִם לֹא מִצָּה דָּם הַגּוּף. בְּעוֹף יֵשׁ דַּרְגֵּי שְׁנִי עֲבוֹדוֹת מְלִיקָה בְּמִקּוֹם שְׁחִיטָה וּמִצּוֹי בְּמִקּוֹם זְרִיקַת הַדָּם. אֲבָל קַבָּלָה וְהוֹלָכָה לֵיתָא בְּעוֹף. **ז) חִטַּאת הָעוּף שֶׁמְּלִיקָה שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ,** שֶׁהַמְּלִיקָה בְּמִקּוֹם שְׁחִיטָה. וְכֵן **מִיצָה דָּמָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ** שֶׁהוּא בְּמִקּוֹם זְרִיקָה בְּבַהֲמָה, **אוֹ** אֶפְיָלוּ **חִטְּטָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ לִשְׁמָהּ,** דָּמָהּ, **אוֹ שֶׁחִטְּטָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ לִשְׁמָהּ,** זָרַק דָּמָהּ בְּקַבָּלָה. דִּדְיָנָה כְּחִטָּאת בְּבָקָר אַ מִשְׁנָה א. **עוֹלַת הָעוּף** שֶׁמֻּקָּם אוֹ מִצָּה דָּמָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ **כְּשֵׁרָה** בְּעוֹלַת בְּהֵמָה, **וּבִלְבַד שֶׁלֹּא עָלְתָה לְבַעֲלֵי לְשֵׁם** חוֹבָה. **אֶחָד חִטַּאת הָעוּף וְאֶחָד עוֹלַת הָעוּף שֶׁמֻּקָּם לְשֵׁמָהּ וְשֶׁמִּצָּה דָּמָהּ לִשְׁמָהּ,** לְאֲכֹל דָּבָר שֶׁדְּרֵכוֹ לֶאֱכֹל דְּהִיְנוּ חִטַּאת הָעוּף. אוֹ **לְהַקְטִיר דָּבָר שֶׁדְּרֵכוֹ לְהַקְטִיר,** וְחָשֵׁב בְּמַחֲשָׁבָה לְהַקְטִירוֹ אוֹ לְמִקּוֹמוֹ **פְּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת.** חָשֵׁב לְהַקְטִירוֹ **חוּץ לִזְמַנּוֹ פְּגוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת.** וְאֵינוֹ **וּבִלְבַד שֶׁיִּקְרַב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ:** דְּפִגּוּל **רַק אִם קָרַב הַכֹּל כְּמִצְוָתוֹ, מֻלַּק בְּשִׁתִּיקָה בְּלֹא מַחֲשָׁבָה הַסּוֹתֶרֶת וּמִצָּה דָּמָהּ בְּמַחֲשָׁבָה חוּץ לִזְמַנּוֹ, אוֹ שֶׁמֻּלַּק בְּמַחֲשָׁבָה חוּץ לִמְקוֹמוֹ וּמִצָּה דָּמָהּ בְּשִׁתִּיקָה, אוֹ שֶׁמֻּלַּק וּמִצָּה דָּמָהּ בְּמַחֲשָׁבָה חוּץ לִזְמַנּוֹ, זֶה שֶׁקָּרַב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ. מֻלַּק בְּמַחֲשָׁבָה חוּץ לִזְמַנּוֹ, אוֹ שֶׁמֻּלַּק בְּמַחֲשָׁבָה חוּץ לִמְקוֹמוֹ וּמִצָּה דָּמָהּ בְּמַחֲשָׁבָה חוּץ לִזְמַנּוֹ, אוֹ שֶׁמֻּלַּק בְּמַחֲשָׁבָה חוּץ לִזְמַנּוֹ וּמִצָּה דָּמָהּ בְּמַחֲשָׁבָה חוּץ לִמְקוֹמוֹ, אוֹ שֶׁמֻּלַּק בְּמַחֲשָׁבָה חוּץ לִזְמַנּוֹ וּמִצָּה דָּמָהּ בְּמַחֲשָׁבָה חוּץ לִזְמַנּוֹ וּמִצָּה דָּמָהּ בְּמַחֲשָׁבָה חוּץ לִמְקוֹמוֹ, זֶה הוּא שֶׁלֹּא קָרַב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ. כְּיָצָא בָּזֶה הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ, מֻלַּק בְּמַחֲשָׁבָה בְּלֹא מַחֲשָׁבָה הַסּוֹתֶרֶת וּמִצָּה דָּמָהּ בְּמַחֲשָׁבָה חוּץ לִזְמַנּוֹ וּמִצָּה דָּמָהּ בְּמַחֲשָׁבָה חוּץ לִמְקוֹמוֹ, אוֹ שֶׁמֻּלַּק בְּמַחֲשָׁבָה חוּץ לִזְמַנּוֹ וּמִצָּה דָּמָהּ בְּמַחֲשָׁבָה חוּץ לִמְקוֹמוֹ וּמִצָּה דָּמָהּ בְּמַחֲשָׁבָה חוּץ לִזְמַנּוֹ, זֶה הוּא שֶׁלֹּא קָרַב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ. קְרִיבָה עַל מִנַּת לֶאֱכֹל כְּזַיִת בְּחוּץ וְכְזַיִת לְמִחַר וּלְאֵכֶל כְּזַיִת לְמִחַר וְכְזַיִת בְּחוּץ, וְאֶפְיָלוּ לֶאֱכֹל כְּחַצִּי זַיִת בְּחוּץ וְכְחַצִּי זַיִת לְמִחַר וְכְזַיִת בְּחוּץ וְכְזַיִת לְמִחַר וּלְאֵכֶל כְּזַיִת בְּחוּץ וְכְזַיִת לְמִחַר, אוֹ שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל כְּזַיִת בְּחוּץ וְכְזַיִת לְמִחַר וּלְאֵכֶל כְּזַיִת לְמִחַר וְכְזַיִת בְּחוּץ וְכְזַיִת לְמִחַר וּלְאֵכֶל כְּזַיִת לְמִחַר וְכְזַיִת בְּחוּץ וְכְזַיִת לְמִחַר, אוֹ שֶׁלֹּא לֶאֱכֹ